Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	3 S3
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2022/10283	5.1.2023

Viite
12.12.2022 päivätty kirjallista lausuntoa koskeva pyyntönne
HE 299/2022 vp

Yhteyshenkilö
Lakimies Marcus Söderholm, +358 (0)18 25000 (vaihde)
marcus.soderholm@regeringen.ax

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
FI-00102 EDUSKUNTA

stv@eduskunta.fi

Asia

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta, HE 299/2022 vp

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta pyysi 12.12.2022 Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta kirjallisen lausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Lainsäädäntövalta

Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 12 kohdan mukaan terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat asiat kuuluvat Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan 27 §:n 24, 29 ja 30 kohdassa säädetyin poikkeuksin. Valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat 24 kohdan mukainen hallinnollinen puuttuminen henkilökohtaiseen vapauteen ja 29 kohdan mukaiset ihmisten tarttuvia tauteja, kastrointia ja sterilointia, raskauden keskeyttämistä, keinohedelmöitystä ja oikeuslääketieteellisiä tutkimuksia koskevat asiat sekä 30 kohdan mukaiset terveyden- ja sairaanhoidon piirissä toimivien kelpoisuusvaatimuksia, apteekkilaitosta, lääkkeitä ja lääkkeenomaisia tuotteita, huumaavia aineita sekä myrkkyjen valmistamista ja niiden käyttötarkoituksen vahvistamista koskevat asiat.

Vuosikymmenten ajan vallitseva tulkintakäytäntö oli sellainen, että yksityisen terveydenhuollon katsottiin kuuluvan valtakunnan lainsäädäntövaltaan, mitä tuki muun muassa se, että valtakunta maksoi kyseisten tehtävien kustannukset sopimusasetuksen sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen solmiman sopimuksen mukaisesti. Tämän kysymyksen selvittämiseksi sosiaali- ja terveysministeriö pyysi Ahvenanmaan valtuuskunnalta lausuntoa yksityistä terveydenhuoltoa koskevasta toimivaltakysymyksestä. Asiasta antamassaan lausunnossa (Dnro 10 22 05 4) Ahvenanmaan valtuuskunta katsoi yksityisen terveydenhuollon kuuluvan itsehallintolain 18 §:n 12 kohdassa tarkoitettuun terveyden- ja sairaanhoidon oikeudenalaan. Näin ollen kaikki esityksen terveydenhuoltoa koskevat lait kuuluvat Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan.

Itsehallintolain 18 §:n 13 kohdan mukaan sosiaalihuolto kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan. Itsehallintolaissa ei mainita myöskään yksityistä sosiaalihuoltoa, mutta sen osalta on arvioitu, että yksityinen sosiaalihuolto kuuluu Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan itsehallintolain 18 §:n 13 kohdan mukaan.

Maakunnan hallituksen lausunto

Koska tämä lakiehdotus koskee sellaisia oikeudenaloja, joiden osalta nykyään on selvää, että ne kuuluvat kaikilta osin maakunnan omaan toimivaltaan, maakunnan hallitus ei anna lausuntoa sen aineellisesta sisällöstä.

Varamaaneuvos Harry Jansson

Ministeri Annette Holmberg-Jansson

TIEDOKSI

Ahvenanmaan maakuntapäivät, itsehallintopoliittinen lautakunta, susanne.eriksson@lagtinget.ax
Valtioneuvoston kanslia, kirjaamo.vnk@gov.fi
Heidi Kaila, valtioneuvoston kanslia, heidi.kaila@gov.fi
Anne Kumpula, sosiaali- ja terveysministeriö, anne.kumpula@gov.fi
Mia Mäkinen, sosiaali- ja terveysministeriö, mia.makinen@gov.fi
Janina Groop-Bondestam, oikeusministeriö, janina.groop-bondestam@gov.fi
Noora Löfström, valtioneuvoston kanslia, noora.lofstrom@gov.fi
Johan Ehn, Ahvenanmaan edustaja Helsingissä, johan.ehn@regeringen.ax
Mats Löfström, kansanedustaja, mats.lofstrom@eduskunta.fi

Ålands landskapsregering

Dokumentnamn	Brevnr
UTLÅTANDE	3 S3
Ärendenr	Datum
ÅLR 2022/10283	5.1.2023

Hänvisning
Er begäran om skriftligt yttrande 12.12.2022
HE 299/2022 vp

Kontaktperson
Jurist Marcus Söderholm, +358 (0)18 25000 (växeln)
marcus.soderholm@regeringen.ax

Social- och hälsovårdsutskottet
FI-00102 RIKSDAGEN

stv@riksdagen.fi

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillsynen över social- och hälsovården och till vissa andra lagar som har samband med den RP 299/2022

Ålands landskapsregeringen har 12.12.2022 och mottagit en begäran om skriftligt yttrande av riksdagens social- och hälsovårdsutskott angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillsynen över social- och hälsovården och till vissa andra lagar som har samband med den.

Lagstiftningsbehörigheten

Lagstiftningsbehörigheten för området hälsa och sjukvård tillkommer Åland enligt 18 § 12 punkten självstyrelselagen för Åland med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkterna. Till rikets behörighet hör 27 § 24 punkten, 29 punkten, administrativa ingrepp i den personliga friheten, smittsamma sjukdomar hos människor, kastrering och sterilisering, avbrytande av havandeskap, konstbefruktning och rättsmedicinska undersökningar samt 30 punkten behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården, apoteksväsendet, mediciner och produkter av läkemedelstyp, narkotiska ämnen samt framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål.

Under årtionden var tolkningspraxis sådan att den privata hälso- och sjukvården skulle ses som riksbehörighet vilket bland annat stöddes av att kostnaderna för de uppgifter som avses betalades av riket i enlighet vad som anges i överenskommelseförordning och vad social- och hälsovårdsministeriet och Ålands landskapsregering har avtalat om. För att klargöra denna fråga begärde social- och hälsovårdsministeriet ett utlåtande av Ålandsdelegationen avseende behörighetsfrågan gällande privat hälso- och sjukvård. I utlåtandet (Dnr 10 22 05 4) gör Ålandsdelegationen bedömningen att den privata hälso- och sjukvården bör anses som en del av rättsområdet hälso- och sjukvård i enlighet med 18 § 12 punkten i självstyrelselagen. Det innebär att alla lagar på området hälso- och sjukvård i propositionen hör till åländsk lagstiftningsbehörighet.

Enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen hör socialvården till landskapets lagstiftningsbehörighet. Privat socialvård finns inte heller inskrivet i självstyrelselagen men där har bedömningen gjorts att den privata socialvården omfattas av den åländska lagstiftningsbehörigheten enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen.

Landskapsregeringens yttrande

Utifrån att detta lagförslag tillhör rättsområden där det numera är klarlagt att landskapet har egen behörighet i alla delar avger landskapsregeringen inte något utlåtande om det materiella innehållet.

Vicelantråd Harry Jansson

Minister Annette Holmberg-Jansson

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, susanne.eriksson@lagtinget.ax
Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi
Heidi Kaila, statsrådets kansli, heidi.kaila@gov.fi
Anne Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet, anne.kumpula@gov.fi
Mia Mäkinen, social- och hälsovårdsministeriet, mia.makinen@gov.fi
Janina Groop-Bondestam, justitieministeriet, janina.groop-bondestam@gov.fi
Noora Löfström, statsrådets kansli, noora.lofstrom@gov.fi
Johan Ehn, Ålands representant i Helsingfors, johan.ehn@regeringen.ax
Mats Löfström, riksdagsledamot, mats.lofstrom@riksdagen.fi